

KRÓNIKA

HANUSZ ÁRPÁD 70 éves

Tisztelettel és barátsággal köszöntöm hetvenedik születésnapja alkalmából a geográfia és a turizmusföldrajz hazai és nemzetközi szinten elismert professzorát, a Nyíregyházi Egyetem turizmusképzésének megalapítóját és megszilárdítóját, HANUSZ ÁRPÁDOT. A hét évtized több mint két emberöltő, aminek különös jelentőséget ad, hogy az ünnepelt a Turizmus és Földrajz-tudományi Intézetnek és jogelődjének olyan oktató-kutató professzora, aki földrajz-biológia szakos tanári diplomája megszerzésétől napjainkig hű maradt munkahelyéhez. Az elmúlt ötven évben élete, hivatása és munkássága folyamatosan a Nyíregyházi Főiskolához kötődött, lokálpatriotizmusa mindig erősebb volt annál, mint amit az elmúlt fél évszázad lehetőségei, olykor csábító ajánlatai (egyetemi katedra, országos kutatóhelyi állás) felkínáltak számára. A feladatok megoldása során olyan emberi értékei bontakozhattak ki, amellyel kivívta szűkebb és tágabb környezetének a megbecsülését. Hallgató és oktató centrikus, problémákra érzékeny és fogékony kolléga, akit állandó tenni akarás és segítőkészség jellemez.

Oktatói tevékenységének egy szelete, hogy a Nyíregyházi Főiskola négy Intézetében, illetve a Budapesti Gazdasági Főiskolán, a Kodolányi János Főiskolán, valamint a szerencsi Bocskai Gimnáziumban és a nyírbátori Báthory István gimnáziumban oktatott. Mindig fontosnak tartotta a gyakorlati szakemberképzést, az országjárás-vezetők képzésétől a turistavezetők képzésén át a turisztikai szakmenedzser képzésig. Több évtizede sokoldalú, szakmailag jól felkészült pedagógusoknak és turisztikai szakembereknek nyújt új információkat és ad gyakorlati tanácsokat mesterségbeli tudásuk elmélyítéséhez. Gyakorlati szakemberként elméleti tudásának fontosságát is elismerik: két jelentősebb OTKA-pályázatnak volt témavezetője (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye idegenforgalma, Északkelet-Magyarország idegenforgalma), külföldi tanulmányutakat szervezett (pl. Németország,

Dánia, Anglia, Kína, Skandinávia), s nemzetközi konferenciák előadója volt (pl. Dél-Szlovákia Agroturizmus Egyesület, „Európa házhoz jön” előadássorozat). A földrajz-környezetvédelem szakos hallgatók számára – a Wolverhamptoni Egyetemen közösen – szakmai tanulmányutakat és terepgyakorlatokat vezetett.

Az oktatás mellett – amely felölelte a geográfia szinte minden részterületét –, mindig nagy hangsúlyt helyezett a hallgatók nevelésére. E tekintetben is mintát adott és értékeket közvetített. Tanszéki munkája mellett több évtizeden át volt főigazgatói titkárs és a főiskola kollégiumának nevelőtanára, majd igazgatója.

Tudós tanár egyéniségéből fakadóan aktívan bekapcsolódott a felsőoktatási tankönyv- és jegyzetírásokba, a gyakorlati képzések megszervezésébe, terepgyakorlatok vezetésébe. Hosszú ideje meghatározó szerepe van a hazai turizmusföldrajz kutatói-felsőoktatási miliójében, de elévülhetetlen érdemeket szerzett a határon túli magyar turizmusképzés elindításában és kiteljesítésében is. Származása és Ipoly-menti gyermekkori élményei révén egész pályafutása során kitüntetett szerepet kapott a határon túli magyarság támogatása.

Hanusz Árpád tájékozódó képessége és térképismerete legendás. Ezt az adottságát úgy is kamatoztatta, hogy mindig szeretett utazni, de ezt soha sem öncélúan tette. A megismerés, a tapasztalatszerzés, az emberek életének, mindennapjainak feltárása vezérelte. Közép-Európát már fiatal korában beutazta, majd a rendszer-változás adta lehetőségekkel élve a világ 49 országába eljutott. Utazásai során óriási tapasztalatra tett szert, ezek elmélyült valóságismeretet és nemzetközi kapcsolatokban való jártasságot eredményeztek számára. Több határon túli felsőoktatási intézményben volt vendégtanár és meghívott előadó, Csíkszeredától Beregszászig, Kolozsvártól Komáromig.

HANUSZ ÁRPÁD fiatalos lendületével és megszokott életritmusával ma is aktívan segíti a nyír-

egyházi kutatóműhelyhez kapcsolódó oktatók és hallgatók munkáját. Oktató és tudományművelő munkássága mellett széles körű tudományos közéleti tevékenységet is folytat: az Oktatási Minisztérium közoktatási szakértője, a Falusi Turizmus Országos Szövetségének alelnöke. Nyíregyházáról úgy tudta és tudja szolgálni a geográfia és turizmusföldrajz fejlődésének nemes ügyét, hogy a hazai Földtudományi Doktori Iskolák külső alapító tagjaként napjainkban is aktívan bekapcsolódik a doktori és habilitációs eljárásokba. Kutatási eredményeit széles körben publikálta, illetve a Kárpát-medence teljes területére kiterjedő előadásorozatokon ismertette (pl. Beregszász, Nagybánya, Marosvásárhely, Dunaszerdahely, Parajd, Pozsony, Kassa).

Kollégái, tanítványai és barátai tisztelik, szakmai felkészültségen túl emberi habitusa mindig magával ragadja a hallgatóságot. Megbízhatóságával, pontosságával és realitásérzékelével hitelességet vívott ki magának és mintát teremtett. Egyéniségéből fakadóan jó kapcsolatot ápol szinte valamennyi geográfussal, oktatóval

és kutatóval. Közéleti-politikai személyiségek is igen gyakran kérik ki elméleti és gyakorlati tapasztalatokon nyugvó véleményét és értékelését, még akkor is, ha tudják, hogy nem közhelyeket fognak hallani a mindenkori „szélfjárásnak” megfelelően. Fáradhatatlan, a szakmai közéletben ma is rendkívül aktívan vesz részt, minden turisztikai rendezvényen, konferencián és tudományos előadáson jelen van az akadémia-tól a legeldugottabb falvakig.

Tisztelői, barátai és tanítványai nevében ezúton gratulálok HANUSZ ÁRPÁD kollégának az elmúlt fél évszázad alatt végzett szakmai-tudományos életművéért, amely egyben olyan alkotás, amelyet nem tekinthetünk lezártnak. Kívánjuk, hogy sokáig formálja és tökéletesítse még ezt az alkotást, ahogy a nagy művészek is teszik. Új ötleteinek és javaslatainak megvalósításához adjon továbbra is erőt, egészséget a Jóisten. Barátai, kollégái, tanítványai és családja nevében hosszú életet és sok boldogságot kívánok!

KÓKAI SÁNDOR

BASSA LÁSZLÓ 70 éves

Nem is olyan régen történt, hogy kiváló térképész munkatársunkat e folyóirat hasábjain köszöntöttük 65. születésnapja alkalmából, de máris eltelt újabb öt év. Az MTA Földrajztudományi Intézetének akkor már több éve nyugdíjasként dolgozó főtanácsosa még nem sejtette, hogy szeretett munkahelye alig egy éven belül radikálisan átalakul és az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpontjának jogi és gazdasági önállóságát elvesztő tagintézményévé válik. Az ő több évtizedes munkássága ugyanis még teljes egészében a „régis szép időkhoz” kötődött, vagyis a hazai földrajztudomány „zászlóshajója” elnevezést joggal kiérdemlő FKI-val forrt össze. BASSA LÁSZLÓ szakmai eredményekben gazdag életútjáról részletes áttekintést kaphatott az Olvasó folyóiratunk 2011. évi 2. füzetéből, ám keveset hallhatott arról, hogy az ünnepelt rendkívül széles érdeklődési köre is különleges emberré teszi. Az intézetben eltöltött évtizedek során ugyanis nem csupán térképészeti, geomorfológiai, környezetvédelmi és -minősítési problémákkal foglalkozott. A jövőt mintegy „előre látva” már az ezredforduló előtt elvállalta Garrett Nagle és Kris Spencer *Az Európai Unió földrajza – regionális és gazdasági megközelítésben* c. könyvének magyarra fordítását (Holnap

Kiadó, 1999), amelynek szakmai bestsellerként jegyzett eredetije 1996-ban az Oxford University Press kiadványaként jelent meg. Kevesen tudják, hogy BASSA LÁSZLÓ kitűnő fotós is, aki a Földrajztudományi Intézet „krónikásaként” remek fényképek százain örökölte meg az utókornak a földrajztudomány kiemelkedő hazai és külföldi személyiségeit, legjelentősebb nemzetközi és hazai tudományos rendezvényeinek, szakmai kirándulásainak kiemelkedő pillanatait az 1970-es évek elejétől egészen a 2010-es évekig. Egyedülállóan gazdag fényképgyűjteménye napjainkban már tudományunk pótolhatatlan hazai kordokumentumának tekinthető.

2012-ben BASSA LÁSZLÓ végleg megvált az intézettől. Megnövekedett szabadidejét kihasználva végre többet foglalkozhatott olyan, számára kedves és izgalmas témákkal, mint a nagyvárosok szimbolikus terei (melyhez kötődően a Földrajztudományi Intézetben nagy érdeklődést kiváltó előadást tartott a budapesti Szabadság tér szimbolikájának időbeni változásairól). Arról se feledkezzünk meg, hogy BASSA LÁSZLÓ irigylésre méltóan jártas a kortárs művészetekben, ott-honosan mozog a jazz világában, akárcsak napjaink magyar és európai irodalmában. Kulturális érdeklődése kiterjed az építészetre is: folyamato-